

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2458
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Volja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Amerika pod vodstvom predsednika Roosevelta

GOSPODARSKE, FINANČNE IN POLITIČNE REFORME V USA.

Združene države Severne Amerike so postale po Rooseveltovi izvolitvi za državnega predsednika središče zanimanja vsega sveta. Ta državnik, od katerega je Amerika mnogo pričakovala, se je lotil z nenavadno smelostjo in brezobzirnostjo reševanja najtežjih problemov sedanje gospodarske in finančne krize. Pri tem se prav nič ni strašil rušenja temeljnih načel Amerike, njenega gospodarskega liberalizma. Gospodarski liberalizem ni nikjer, v nobeni drugi državi na svetu, dosegel takega neomejenega razmaha, kakor tam. Doslej smo bili sploh vajeni misliti pri imenovanju »gospodarskega liberalizma« najprej na Združene države Severne Amerike. Sedaj pa vse kaže, da bomo morali to svoje pojmovanje temeljito revidirati. Amerika, kakršna je živeča v pojmu Evrope in zlasti še našega ljudstva, ki se je tja selilo v stoletjih, izginja in se ne bo nikoli več vrnila! To, kar nastaja, bo nekaj docela drugega, docela novega.

Roosevelt je najprej porušil stabilizacijo dolara s tem, da je ukinil veljavnost zlatega kritja. S tem je hotel dolar poceniti, da bi na ta način dvignil v notranjosti Združenih držav cene ter delavske mezde, neposredno pa tudi konzum, produkcijo in zaposlenost, na zunan pa izvoz. Visoka prejšnja valuta ni mogla v trgovstvu konkurirati na svetovnih tržiščih. Vse to je bila nekakšna kontrolirana, namerna inflacija, toda Roosevelt je dobil od kongresa polnomočje, da more vsak trenutek pretvoriti to navidezno inflacijo v pravo inflacijo, katerega se pa zaenkrat še ni poslužil, da bi pritiskalo pristaši absolutne inflacije nanj dan na dan z vsemi svojimi silami. Zakaj tega ni storil, ni popolnoma jasno, kakor tudi še ni do konca umljivo, zakaj se je sedaj tako nenadoma odločil za veliko nakupovanje zlata po vsem svetu in s tem za dvig cen zlata. V Evropi vemo zaenkrat samo to, da Roosevelt še ne misli na stabilizacijo dolara, da zlata torej ne potrebuje v ta namen in je potem vsa njegova akcija posredno ali neposredno naperjena proti Evropi, zlasti oni, ki se še vedno oklepa zlatega standarda. Francoska agencija »Flavas« tolmači vsaj to v tem smislu, da Francija je voditeljica »zlatih« držav.

Toda Roosevelt je šel še dalje; posegel je tudi v zasebno gospodarstvo in s tem ukinil stari gospodarski liberalizem, porušil sto in stoletno tradicijo Amerike. Potom svoje znane akcije NRA je prisilil vsa ameriško industrijo, da je znižala tedenski delovni čas, a obenem povečala delavske mezde. S tem je dosegel, da je dobilo znova zaslužek

več milijonov doslej brezposelnih delavcev in nameščencev. Nekatere industrije so se mirno uklonile temu diktatu, druge so pa dolgo kljubovale. Zadnji se je vdal sedaj avtomobilski kralj Henry Ford. Sporočil je v Washington, da bo od 7. t. m. dalje spoštoval zahteve NRA. Kljub vsem tem silno radikalnim reformam pa uspeh Rooseveltovih prizadevanj še zdaleka ni tak, kakršnega se je nadejal. Mnogi znaki kažejo, da akcija NRA za znižanje tedenskih delovnih ur in povečanje mezd in plač ne bo rodila popolnih sadov. Nekateri ji prerokujejo celo polom. Toda Roosevelt se baje pripravljata tudi na ta primer in se bavi z najdrznejšim načrtom — uvedbo državnega komunizma. To se pravi, da namerava poddržati ne le vso ameriško industrijo, marveč tudi trgovino, obrt in poljedelstvo, skratka vso produkcijo in izmenjavo. Država bi postala na ta način edino podjetje, edini delodajalec in vsak ameriški državljan bi kot uslužbenec države prejemal na leto 5000 dolarjev plačo. Tako bi se v Združenih državah zgodilo isto, kar se je v sovjetski Rusiji, samo brez dogmatičnega boljševizma kot političnega in kulturnega gibanja. Zaenkrat so vse to morda še načrti ali celo le govornice, toda možnost realizacije vendarle ni izključena.

Pa tudi v notranji in zunanji politiki gre Roosevelt precej drugačna pota, kakor jih je hodil njegov republikanski prednik Hoover. Drži se sicer striktno nepopuščanja glede vprašanja vojnih dolgov, da si se praktično ne dajo izterjati, in forsira tudi ugoden zaključek ženevske razorožitvene konference, toda zdaleka ne tako trdovratno kakor Hoover. Glede Združenih držav se postavlja celo na stališče, da se ne morejo in ne smejo razorožiti, marveč še bolj ohorožiti, ker se nad Tihim oceanom zbirajo vedno bolj temni oblaki. V tej zvezi je tudi njegova akcija za priznanje sovjetske Rusije in zveze z njo proti Japonski. Vse torej kaže, da se Roosevelt dobro zaveda nevarnosti, ki prete svetu v najbližji bodočnosti. Pomisliti je namreč treba, da presoja ameriško javno mnenje položaj, zlasti v Evropi, zelo pesimistično. Prav te dni smo čitali v ameriških listih članek bivšega finančnega delegata Amerike na londonski svetovni gospodarski in finančni konferenci, v katerem pravi, da je nova vojna neizogibna. V tej zvezi se trudi Roosevelt, da bi kolikor mogoče zrahljal vezi Amerike z Evropo, zlasti one, ki bi li v primeru novega ohoroženega konflikta nalagale kakršnekoli obveznosti. Morda je s tem v zvezi tudi že akcija za nakupovanje zlata?

Prvi odkriti glasovi proti razorožitvi

JAPONSKI VOJNI MINISTER IZJAVLJA, DA BI BILO NESMISELNO NADALJEVATI ŽENEVSKO KOMEDIJO. AMERIKA SE BO NAJBRŽE POPOLNOMA UMAKNILA Z RAZOROŽITVENE KONFERENCE.

LONDON, 3. novembra. »United Press« poroča iz Tokija, da je vojni minister general Araki brez vsakih okoliščin in odkrito izjavil, da mora biti Japonska pripravljena na vsako eventualnost in skrbeti, da bo japonska vojska vedno enako močna sovjetski vojski, japonska mornarica pa enaka ameriški. Sovjeti in Amerika se nikakor ne nameravajo razorožiti, temveč se nasprotno z vsemi silami in naglico pripravljajo na skupno oboroženo akcijo. V takih razmerah je nesmiselno nadaljevati ženevsko komedijo.

LONDON, 3. novembra. V zvezi z odhodom ameriškega delegata z razorožitvene konference naglašja »Daily Telegraph« v svojem uvodniku, da demanti ameriške vlade, da Davisov odhod ne

pomeni desinteresiranja Amerike na razorožitveni konferenci, nikakor ni odstranil suma, da nameravajo Združene države storiti odločen korak, ki bi znatno spremenil položaj na razorožitveni konferenci. Davis je očitno odšel po nove instrukcije k svoji vladi. Domneva se, da bo na novem sestanku glavnega odbora razorožitvene konference ameriška vlada podala izjavo, v kateri bo prepustila evropskim državam samim, da se sporazumejo med seboj glede redukcije oboroževanja. Združene države pa ne morejo v tej smeri storiti ničesar, ker je položaj na Pacifiku negotov in nestalen. Tako hoče Amerika dopovedati Evropi, da se ne zanima več za njene zadeve, temveč je vsa njena pozornost odslej osredotočena na Daljni vzhod.

Sarraut se jutri predstavi parlamentu

DOSEGEL BO LE NEZNATNO VEČINO ALI PA BO OSTAL V MANJŠINI IN BO MORAL ODPSTOPITI. POLOŽAJ JE NEGOTOV.

PARIZ, 3. novembra. Politična javnost pričakuje z veliko napetostjo jutrišnjo sejo poslanske zbornice, katere predsedstvo bo že danes prejelo vladno deklaracijo. Vlada je imela danes več ur trajajočo sejo, na kateri je sestavila in sprejela svojo deklaracijo, ki se nanaša le na splošne norme in smernice ter se ne spušča v konkretne podrobnosti. Z ozirom na to, da so socialisti med seboj neredni in se položaj tudi na desničarskem krilu centra še ni razčistil, je pričakovati, da sme Sarrautjeva vlada računati le s skromno večino, čeprav tudi niso, kakor se splošno zadržuje, izključena velika presenečenja. V začetku prihodnjega tedna bo sledila zunanje politična debata, v kateri bo morala vlada odgovoriti na mnoga vprašanja o nadaljevanju francoske zunanje politike. Šele po končani zunanje politični debati se namerava Sarraut lotiti reševanja preostalih gospodarskih, finančnih in socialnih vprašanj.

Ameriški nakup zlata

WASHINGTON, 3. novembra. Predsednik Reconstruction Financial Corporation je izjavil dopisniku Reuterjeve agencije, da so Združene države z večerajšnjim dnem pričele kupovati prosto zlato na vseh svetovnih in tudi evropskih tržiščih. Cena zlata bo objavljena danes. Iz okolice predsednika Roosevelta se doznava, da ta operacija ne bo imela za posledico boja med funtom in dolarjem, ker to Amerika najmanj želi. Vse bo odvisno od tega, kakšno stališče bo zavzela Anglija.

LONDON, 3. novembra. Včeraj jutraj so cene finca zlata napram predvčerajšnjim poskočile. Vzrok pa ni, kakor se splošno sodi, v napovedanem nakupovanju zlata po Ameriki, temveč v stabilnosti francoskega franka, ki je notral včeraj 80.312, predvčerajšnjim pa 79.250. Nedyomno pa bo tudi ameriško nakupovanje povzročilo dvig cene zlata.

RUSIJA IN BOLGARIJA.

SOFIJA, 3. novembra. Ves bolgarski tisk se obširno bavi s potrebo ureditve rednih diplomatskih stikov med

Bolgarsko in sovjetsko Rusijo. Dočim bi bila bolgarska vlada pripravljena zaenkrat skleniti z Rusijo samo trgovinsko pogodbo, so sovjeti zahtevali, da se vzpostavijo tudi redni diplomatski stiki med obema državama. To rusko stališče zagovarja tudi večina bolgarskih listov.

NAPAD NA ZEMLJEDELCE.

SOFIJA, 3. novembra. Na praznik Vseh svetnikov je sklicala krajevna organizacija zemljedelske stranke »Stambolijskega« v Lomu javno zborovanje, ki so ga pa režimsko orientirani dijaki razbili. Pri tem sta bila navzoča tudi zemljedelska voditelja Kosta Todorov in Nedeljko Atanasov, ki so ju nasprotniki tako pretepli, da sta zadobila nevarne poškodbe po vsem telesu.

LITVINOV NA OCEANU.

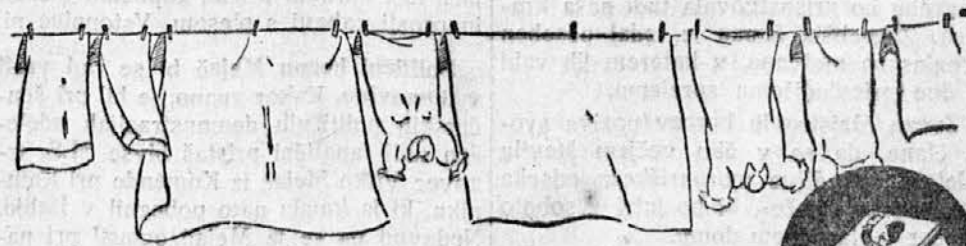
PARIZ, 3. novembra. Včeraj jutraj je Litvinov zapustil Pariz in odpotoval v Cherbourg, kjer se je takoj vkrcal na parnik »Berengario«, ki je že odplul v Ameriko. Litvinov bo po vladni odredbi sprejet v Ameriki z istimi ceremonijami, kakor vsi drugi zunanji ministri.

Vojni dolgovi ne bodo nikoli plačani

CELO ANGLIJA, KI JIH JE EDINA ODPLAČEVALA, BO DAJALA AMERIKI LE PRIZNAVALNINO, ODGODITEV PROBLEMA ZA VEČ LET.

LONDON, 3. novembra. Včerajšnji angleški tisk trdi, da se bodo po predsedničem razgovoru med Rooseveltom in Leythom Rossom pogajanja med Združenimi državami in Anglijo glede ureditve vprašanja vojnih dolgov nadaljevala. Ta pogajanja so bila takorekoč prekinjena, kar pa še ne pomeni, da bo njihovo sedanje nadaljevanje rodilo kak pozitiven rezultat, kolikor se tiče problema samega. »Daily Mail« doznava, da je bilo sklenjeno, da se ves problem odgodi za 3 ali celo 5 let in bo Anglija v tem času plačevala Ameriki samo neko vsoto kot priznavalnino dolga. Ta vsota naj bi

znašala kakih 10% v plačilo dospelo obročnega vojne dolga v decembru in juniju vsakega leta. Na ta način dobiva Roosevelt proste roke in se bo lahko popolnoma posvetil valutnemu vprašanju, dočim bo tudi Anglija lahko pustila ves problem dolgov ob strani. Taka rešitev pa še ni končna, ker je odvisna od sporazuma v valutnem vprašanju, v katerem pa še ni doseženo nobeno zblizanje, ker se Angleška bori z angleškimi in francoskimi krogi vred odločno proti namerti, da bi se usoda funta združila z valutnimi eksperimenti predsednika Roosevelta.

ALBUS terpentinovo milo
za vse dni - in za vse perilo.

Dnevne vesti

Sklesano priznanje Kristine Divjakove

Satanski načrti nezveste žene in njene-ga ljubimca. Josip Divjak je bil zastrupljen z arzenikom.

Nadaljnja preiskava proti Kristini Divjakovi in njenemu ljubimcu Antonu Kajzerju je popolnoma razkrila prvotno skrivnostno smrt Josipa Divjaka v Svecini. Sklesano priznanje zločinske žene težko obremenjuje njenega ljubimca Kajzerja, ki kljub dokazom še vedno trdovratno taji vsako sokrivdo.

Soosumljeni Anton Kajzer je služil pri Divjakovi za hlapca. Ker je bil mnogo let mlajši od gospodarja, je kmalu pridobil gospodinjo Kristino na svojo stran. Prva ga je sicer odbijala, ker ji pa ni bil miru, se je končno vdala njegovi ljubezni. Ko je bil gospodar na delu, je hlapec prihajal h gospodnji v sobo, kjer sta imela ponavadi svoje sestanke, da bi prikrija odnošaje drugim ljudem. Vse to in še več je Kristina Divjakova priznala preiskovalnemu sodniku. Živo je opisala peklenški načrt, ki ga je skoval hlapec Kajzer, kako bi spravila starega Divjaka s sveta. Ko mu je v juliju priznala, da se čuti mater, je to priznanje dala Kajzerju novega poguma. Prišel je gospodinjo nagovarjati, naj bi zastrupila svojega moža z gobami, česar si pa ni upala, ker se je bala, da bi mož to opazil. Ker je gospodinja odbila zločinski načrt svojega ljubimca, ta ni miroval, dokler mu ni šinila v glavo druga peklenška misel. Hlapec je bil našel na omari arzenik in svetloval gospodnji, naj bi ga primešala jedi, katero bi zaužil stari Divjak. Ker je tudi ta nasvet Kristina odbila, — bala se je namreč za svojo rejenko, — se je hlapec ojunčil in obljubil, da bo sam primešal moki omenjeni strup. Točno sta se dogovorila, da bosta določenega dne odšla po opravkih v Avstrijo in pustila starega

Divjaka samega doma, tako da si bo moral sam pripraviti kosilo iz moke, ki je bila pomešana z arzenikom.

Približala se je kritična nedelja. Na vsežgodaj sta se Kristina in stari Divjak sprla. Ko je hlapec primešal moki strupa, je obvestil o tem svojo gospodinjo in jo opozoril, da je čas da pobegneta. Pred odhodom je Kristina še naročila staremu Divjaku, naj si za kosilo speče pečene iz moke, ki mu jo je pripravila. Nič hudega slutel si je stari Divjak pripravil sam kosilo po naročilu žene, kar pa je bilo zanj usodno.

Kristina Divjakova in njen ljubimec hlapec Anton Kajzer sta srečno prekorčila mejo in prenočila prvo noč pri Kajzerjevem svaku v Avstriji. Na podlagi tiralice, ki jo je izdala naše državno pravdnštvo in poslalo avstrijskim varnostnim oblastem, sta bila oba nekaj dni nato izsledena, aretirana in odvedena v zapore okrajnega sodišča v Lipnici. V zaporih je Kajzer Divjakovi strogo zabičal, da mora o vsem molčati. Tudi so pri preiskavi našli v Kristininem spodnjem krilu zašit zavitek nekega belega praška, o katerem pa ne more ničesar pozitivnega izpovedati. Ker je ta prašek najbrže arzenik, je verjetno, da ji ga je podtaknil Kajzer, da bi na ta način v primeru, da bi ju oblasti izsledile, prevladal vso krivdo na Divjakovo. Kakor smo že omenili, Kajzer vse zanika, priznava le, da se mu je Kristina enkrat vdala, in to v Avstriji, ko sta prenočevala pri njegovem svaku. Iz kazenskega lista Antona Kajzerja pa je razvidno, da je bil že 10 krat kaznovan radi manjših in večjih grehov.

Življenje in umiranje. V oktobru je bilo v mariborskih farnih cerkvah krščenih 106 otrok, umrlo je 67 oseb, poročilo pa se je 22 parov. V stolni župniji je zagledalo luč sveta 72 otrok, in sicer 34 dečkov in 38 deklic. Umrli so 3 moški in 4 ženske, pred oltar pa sta stopila 2 para. V frančiškanski župniji je bilo rojenih 9 otrok, 5 dečkov in 4 deklice; smrt je pokosila 6 moških in 6 žensk; poročilo pa se je 14 parov. V magdalenski je bilo rojenih 24 otrok, in sicer 7 dečkov in 17 deklic; umrlo je 24 moških in 21 žensk; poročilo se je 6 parov. V pravoslavni župniji sta umrla 2 moška, v evangelijski pa je bil rojen 1 deček. Skupno je bilo rojenih 47 dečkov in 59 deklic, umrlo je 35 moških in 32 žensk.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20.15. uri spominska proslava romanopisca Turgenjeva. Gospod dr. E. Spektorski, univerzitetni profesor v Ljubljani predava o Turgenjevu in takratni ruski družbi.

Protituberkulozni dinar, ki ga polagamo v fond za zgradbo azila tuberkuloznim bolnikom, je dosegel v mesecu oktobru 1933 vsoto 73.024 dinarjev. Vsem in vsakomur, ki je pripomogel do tega gradbenega premoženja, izreka Protituberkulozna liga v Mariboru najpriskrčnejšo zahvalo! V lepi vsoti se zrcali duša in srce razumnih Mariborčanov in ostalih podpornikov, ki se zavedajo, da jih en dinar ne more upropastiti, dočim pomeni za PTL velik socialni napredek.

V nadzorstveni odbor tukajšnje Javne borze dela je imenovan za delodajalce g. Miho Vahtar, ne Tone, kot smo včeraj napačno poročali.

Naša kraljica bo obiskala Zagreb. Svečani otvoritvi srednješolskega azila v Zagrebu bo prisostvovala tudi naša kraljica. Zagrebški župan je izdal poseben proglas na meščane, v katerem jih vabi k čim priskrčnejšemu sprejemu.

Zveza Maistrovih borcev poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo prireditve mornariškega odseka »Jadranske straže«, ki bo jutri v soboto zvečer v Narodnem domu.

Dar Protituberkulozni ligi. Namesto venca na grob preminilemu sodnemu svetniku g. Romoldu v Slovenigradu je darovalo ruško učiteljstvo 150 Din krajevni Protituberkulozni ligi, zakar mu vodstvo izreka priskrčno zahvalo.

Šahovski turnir za mariborsko amatersko prvenstvo. V sredo 1. t. m. se je odigralo v kavarni »Jadrana« tretje kolo v šahovskem turnirju za amatersko prvenstvo Maribora. V prvi skupini je Lobkov zmagal nad Bienom, Šavli:Strniši, Jordan:Koniču, Lukež:Kukovcu in Kramer:Favaju. Doselej nepremagan je edino Ostanek, ki je proti Sili zmagal. Od vseh partij je Kramer proti Lešniku remiziral, Strniša pa je premagal Favaja. Stanje v prvi skupini je naslednje: Ostanek 3, Bien, Konič, Lobkov, Lukež, Šavli in Strniša 2, Kukovec in Jordan 1½, Lešnik ½ (1) točko. V drugi skupini je zmagal Kotnik proti Fišerju, Trelec proti Hvalcu in Gušnjak proti Gobcu. V tej skupini je stanje naslednje: Gobec, sen. Gušnjak, Lorber in Kotnik 2, Fišer 1½, Trelec in Gobec 1 točko. Naslednjo, in sicer 4. kolo, se odigra prihodnjo nedeljo dopoldne v kavarni »Jadrana«.

Naši mornarji stopajo na plan. Naša vojna mornarica je postala pred 15. leti dejstvo in se od takrat stalno razvija v čast in ponos naše zedinjene domovine. Te dni je imela svojo slavo, ki jo bomo tudi v Mariboru primerno slavili. V ta namen bo priredila novo ustanovljena mornarska sekcija »Jadranske straže« v Mariboru svojo prvo tovrstno proslavo v soboto 4. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Vsa mariborska javnost se vabi, da se proslave polnoštevno udeleži in tako pokaže smisel za naše morje, zlasti pa za našo vojno mornarico kot varuhinjo naših najvažnejših interesov na Jadranu. Prireditve bo obsegala mimo kratkega predavanja o postanku naše vojne mornarice tudi svoj zabavni del, zasnovan v prvi vrsti na naši lepi narodni pesmi, godbenih točkah in prosti zabavi s plesom. Vstopnine ni.

Politični begun Mejač bi se rad vrnil v domovino. Kakor znano, je bil pri šenčurskih političnih demonstracijah udeležen tudi fanatični pristaš bivše SLS, trgovec Vitko Mejač iz Komende pri Kamniku, ki je kmalu nato pobegnil v Italijo. Nedavno pa se je Mejač oglašil pri našem generalnem konzulatu v Trstu in izjavil, da obžaluje svoje nepremišljeno dejanje in bi se rad povrnil v domovino. Obenem je naglasil, da se je v emigraciji prepričal, da smo Slovenci svobodni samo v Jugoslaviji.

Sto let gimnazije v Kragujevcu. Velikih svečanosti, ki so bile te dni ob priliki stoletnice gimnazije v Kragujevcu, se je udeležil tudi starosta mariborske sokolske župe dr. Milan Gorišek.

Izdatna podpora od povodnji porušenim Strugam. Ker so med vsemi poplavljenimi kraji najhujše prizadete Struge, kjer je na stotine ljudi ostalo brez strehe, je ministrski svet na svoji seji odobril za popravilo poškodovanih hiš v Strugah 250.000 Din. Banska uprava je nakazala iz sredstev bednostnega fonda 65.000 Din, ker pa je škoda precejšena nad pol milijona dinarjev, bo ostali znesek izplačan iz drugih fondov in iz javnih zbirk. Tudi je ministrski svet dal na razpolago poplavlencem za obnovo svojih porušenih domov gradbeni les iz državnih gozdov.

Tujski promet. V oktobru je bilo pri policiji prijavljenih 1455 oseb. Od teh je bilo 568 tužcev, in sicer 170 z Dunaja, 72 iz Gradca, ostali pa iz drugih mest.

Izvoz naših prašičev. Urad za nadzorstvo nad izvozom živine sporoča, da je strokovni odbor od razdeljenega kontingenta prašičev za mesec november dodelil za teden od 5. do 11. t. m. za Dunaj 1200 debelih prašičev, 200 mesnatih in 100 volov. Za Dunajsko Novo mesto 330 debelih svinj, za Gradec 220 debelih svinj, za Linc 48 debelih svinj.

Pred revizijo obrtnega zakona. Na poziv trgovskega ministra so vse trgovinske in industrijske ter obrtniške zbornice izdelale svoje predloge za revizijo obrtnega zakona. Da bi se podal trgovinskemu ministru enoten predlog vseh zbornic, je sklicala beograjska Trgovinska zbornica za 13. novembra v Beogradu sestanek vseh zbornic. Konferenca bo v dvorani industrijske zbornice v Beogradu.

Povečanje naše železniške mreže. Načrti za povečanje naše železniške mreže se uresničujejo pri gradnji novih železniških prog, katerih dolžina bo znašala nad 2.283 km. Pri delu je zaposlenih okrog 10.000 delavcev. Dela na normalni progi Požarevac—Bučevo, kjer so morali zgraditi 4 predore in 3 mostove, se bližajo koncu. Naglo napreduje tudi gradnja prog med Velesom in Prilepom, proge Priština—Peč in proge Šabac—Klenak.

Jesenski utripi. Bogata jesen razveseli marsikoga, je pa za veliko ljudi čestokrat usodepolna. Znano je, da žanje morilka jetika prav v jeseni najbolj. Ker nismo zadostno zavarovani proti njej, ima dovelj možnosti za prosti razmah in pobira brezobzirno naše najboljše sile. Zato je potrebno, da ji energično zastavimo pot. Če se zavarujemo proti požaru, vlom, toči itd., si bomo gotovo temprej zavarovali svoje zdravje, naše največje bogastvo. Protituberkulozna liga v Mariboru hoče ustvariti tako zavarovanje s postavitvijo azila za tuberkulozne. Vsi tuberkulozni, ki ogražajo svojo zdravo okolico, bi našli v tem domu strokovno oskrbo, kar bi bil zanje, še bolj pa za njihovo okolico, velikega pomena. Tudi pri požaru se v prvi vrsti skrb, da se ogenj ne širi na sosedne hiše. Zato je pri tem interesirana vsa javnost in ne samo na jetiki oboleni bolniki. Mariborčani, spomnite se na jesen, ko umira narava, ko davi jetika naše brate in sestre, in darujte vsak mesec en dinar za protituberkulozni azil! S tem si boste ustanovili realno protituberkulozno zavarovanje.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 4. t. m. Ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: plošče, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje; 19: »Ljudski nauk o dobrem in zlu«, predava dr. Veber; 19.30: »Zunanje politični pregled«, predava dr. Jug; 20: internacionalni prenos iz Budimpešte; 22: čas, poročila, radio-jazz.

Kino Union. Od danes dalje vefilm krasnih melodij, petja in zvokov nesmrtnih Schubertove glasbe »Pesmi mojega hrepenenja« z Marto Eggert, Luizo Ulrich in Hansom Jaray-em.

Grajski kino. Do vključno torka 7. novembra eden najlepših in največjih filmov, kar jih je do danes stvorila filmska industrija, »Planine kličejo«. V glavni vlogi Louis Trenker. V predpripravi najnovejši film Gustava Fröhlicha »Solčni žarki«. Vefilm z Gustavom Fröhlichom in Annabelo.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna Franc-Josefova grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 3. novembra. Zaprtlo.
Sobota, 4. novembra ob 20. uri »Pop Cira in pop Spira«. Premiera.

Nedelja, 5. novembra ob 15. uri »Gospoda Glembojevi«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Pop Cira in pop Spira«.

Naslednja premiera bo v soboto 4. t. m. Uprizorili bodo prvič v slovenskem jeziku komedijo znanega srbskega pisatelja Stevana Sremca (v oderski predelavi Božidarja Kosarja) »Pop Cira in pop Spira«. Vsebinsko je ta komedija jako zabavna; slika nam malenkostno smešen spor v družinah dveh pravoslavniških popov v neki vasi v Banatu sredi preteklega stoletja. Sremac je izboren poznavatelj tedanjega časa in razmer. Prikazuje nam te popovske družine v vsem njihovem patriarhalnem življenju, z vsemi njihovimi vrlinami, pa tudi slabostmi. (Prikazujejo se v malenkostnih preprikih, »neobhodni rabi« nemščine med govorom itd.) Mariborsko uprizoritev pripravlja H. Tomašič.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popoldne ob 15. uri ponove izborna Krlježina drama »Gospoda Glembojevi«, ki je v odlični režiji dr. Branka Gavella dosegla na našem odru prav močan uspeh. Veljajo prvič znižane cene.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s »Franz Josefovo« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Samo jutri še sprejema pisarna »Putnika« prijave za izlet s posebnim vlakom v Prago, ki bo od 11. do 19. t. m. Izlet bo prava manifestacija prijateljskih odnošajev med bratsko Českoslovaško in našo državo ter bo nedvomno v izredni meri mnogo koristil razvoju tujskega prometa pri nas, ker nam bodo severni bratje naš izlet in obisk prav gotovo vrnili. Kdor si hoče poceni ogledati zlato Prago in njene zanimivosti, naj ne zamudi te redke prilike in naj se še danes prijavi.

Pozor! V soboto, dne 4. novembra vsi na Martinov večer, katerega priredi studenški športni klub v gostilni Sluga. Za raznovrstno zabavo je preskrbljeno. Zra jazz-band. Točili bomo prvovrstno kapljico. Vstop prost!

Sokol II, Pobrežje, vprizori v nedeljo 5. novembra t. l. točno ob 16. (4.) uri pop. v dvorani Renčelj na Pobrežju (sedanjemu času primerno) dramo s petjem »Lepa Vida«. Pridite vsi in točno. Zdravo!

Lutkovno gledališče Sokola Matice v Narodnem domu ponovi v nedeljo 5. t. m. ob 15. uri pravilčno igro v štirih dejanjih »Pepelka«.

Mornarska sekcija poziva vse člane, da pridejo v soboto dne 4. novembra ob 17. uri zanesljivo v Narodni dom. Predsednik.

Koncert in pojedina klobas vseh vrst bo v soboto in nedeljo v gostilni Tomše v Pekrah.

Ruska balalajka vsak dan v »Veliki kavarni«.

Dve nezgodi. V mariborsko bolnišnico so pripeljali včeraj 63letnega viničarja Jakoba Godca iz Stopnje, ker je padel in si pri padcu zlomil desno nogo nad kolenom ter 55letnega župana in posestnika Friderika Lešnika iz Št. Janža na Dravskem polju, ki je prišel po nesrečnem naključju pod voz in se pri padcu hudo poškodoval na glavi.

Današnji trg za ribe. Današnji trg za ribe je bil zelo slab založen. Malo je bilo na trgu rib iz domačih vod, pa tudi pri morskih je bila slaba izbira. Prodajali so sardelice po 14 Din, zobatce pa po 32 Din kilogram.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7.6 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 3 stopinje C; barometer je kazal pri 15.4 stopinjah 734.1, reduciran na ničlo 732.2; relativna vlažnost 88; vreme je hladno in oblačno. Vreme napoved pravi, da bo vreme še nadalje spremenljivo. Od časa do časa bo vetrovno, temperatura pa se zaenkrat ne bo spremenila.

Naše slovenske vinske gorice

MISLI IN RAZMIŠLJANJA OB ČASU TRGATVE.

Trgatev v naših goricih nosi in bo še lep čas nosila pečat posebnega slavlja in letnega dogodka. Res so ostale letine za življenjsko potrebo nujnejše in zato v prvenstvu in jih trgatev ne more nikoli nadomestiti. A trgatev je vendar — trgatev. Ali je treba temu pojmu še posebne razlage?

»Mi smo v jagodi, naš duh, naša pesem in bolest...«

Ali ne pove ta beseda preprostega človeka dovolj? Trgatev — naša prava in pesem, vznosenje in tesnost, veselje in žalost in — naša zgodovina.

Klopotci, klopotci,

vi štajerski godci...

Našo zgodovino pojejo ti varuhi gorice, simboli posebnega lista naše posevnice. Bachusa so tudi Rimljani posadili na odlični božan. prestol, cesar Prob že, ko se je pred davnimi 16 stoletji tako zavzel za vinski trs in vsa prikladna tla določil njemu. Tudi Virgil je oboževal »solzno oko na suhih tleh«. Ali je naš Bachus prišel od Rima? Če kje, je igralo poljedelstvo pri Rimljanih najvišjo ulogo in Rim se je imel za svojo veličino zahvaliti delovnim sposobnostim in osvajačnim težnjam svojih meščanov (državljanov). Njih obmejne posadke z močnimi utrd-bami (castelli), z obširnimi gospodarstvi, kjer je bilo po 250 mož, so svoja izkustva širili na neposredno in posredno okolico — do Donave in Rena. Sosedni narodi so se učili od njih poljedelstva, sadjarstva in tudi vinarstva.

A vendar ostaja odprto vprašanje, če so naši predniki poznali vinski trs šele po Rimljanih. Njih prvotna domovina — domovina Vindov, Venedov, Vendov — odtod nemška žaljivka »windisch« — ali tudi Antov (velikanov), kakor so takratni narodi imenovali stare Slovence, je bila onkraj Karpatov, tam med Kavkazom in Uralom, kjer so se bavili s poljedelstvom. A Kavkaz je domovina vinske trte, pravijo, in so jo naši praočetje tamkaj že poznali.

Pa bila pot k nam te že od davnine priljubljene kulture naravnost od Kavkaza ali preko Rima, dejstvo je, da so se naši predniki bavili z njo zelo intenzivno in jo skrbno gojili. Mnogo prikladne zemlje so ji posvetili in jo zasajali po grebenih, kjer danes več ne uspeva; vzrok temu bo menda sprememba podnebja, oziroma zmanjšanje gozdov. A naše solne gorice s svojo primerno nadmorsko višino (350 metrov) so ji neopretrgoma bile in so ji še vedno po godu, tla in podnebje odgovarjata njenim zahtevam.

Ni vinaril naš praded sebi, ampak pred vsem svojemu gospodu — graščaku, ki se je tudi zaljubil v »sladke solzice«. Zato je bila njegova skrb za

priljubljeno klet pred ono žitnice. Tudi za to je moral skrbeti podložnik — kmet. Grajska klet vzbujala pozornost celo današnjim odličnim kletarjem. Posebno občutljiv in izbiren je bil gospod za dober sok. Prav zato je tudi bil napram gorniku (gorica = gar'n = gornik) — vinogradniku posebno prizanesljiv in mu je v tem določil marsikatero prednost, ki je kot poljedelec ali sadjar ni bil deležen. Saj veste, da ni bilo pravno razmerje med fevdalcem (grofom) in podložnim kmetom posebno zavidanja vredno. Naj se fevdalni red zagovarja tako ali drugače in dasi je bil grajski jarem po kraju, času in gospodarju precej različen, resnica je, da se je našemu predniku godilo povprečno slabo. Interesi tu je g a in temu pohlevno vdanega domačega nižjega plemstva ter oni domačega ljudstva so se v vsem križali, kar je bilo razločno zapisano v fevdalizmu, čigar namen je bil spraviti kmeta v popolno odvisnost in iztisniti iz njega čim več dajatev.

Le v vinogradnih zadevah so vinogradniki uživali posebne pravice. Imeli so poseben »gorski zakon ali gorske bukve«, ki so jim dovoljevale precej svobode. Početki te nenavadne pravne uredbe segajo nazaj v zgodnji srednji vek in se je menda uveljavljala kot posledica pomanjkanja sposobnih vinogradnikov, ker od novih naseljencev (Bavarcev, Sasov, Frankov) ni bilo za to sposobnih. Gospod se je torej moral naslanjati na s l o v e n s k e

ga kmeta. V dobi kmečke robe je bil »gorski zakon« edini žarek nekdanje svobode in samostojstva, nekdanje »pravde«. Edino tukaj je smel slovenski kmet samostojno postopati. Seveda ni segala ta svoboda tako daleč, da bi bil on oproščen dajatev vinskoga pridelka. »Gorščina« je stalno obstojala in prej je bil kmet radi ujmne i. e. oproščen drugih dajatev kot pa te. Grad je prirejal veselice in živel v razkošju in se opajal s kapljo iz — kota.

Prvotno je bila ta dajatev le v naturi, pozneje tudi v denarju. Za gospoda je moral biti najboljši sok iz najlepših stlačenih jagod. »Župa« so mu rekli. Če ga vinogradnik v slabih letinah ni imel, moral si ga je izposoditi ali kupiti, ker zakon je veleval: »Če nimaš sladkega soka v svojem vinogradu, kupi ga, da zadovoljiš svojega gorskega gospoda!« Spomin na to »gorsko pravdo« lebdi v naših gornikih.

Tudi meščanstvu, ki je poglajalo iz razvalin fevdalizma, se je zahotelo po tem zapeljivem soku, ali boljše — po zemlji. Tako si je poleg naslade priborilo tudi jako postojanko v gospodarskem in političnem pogledu, to nam morejo pričati naša mesta z okolico, a tudi naše slovenske gorice. Če bi pokazali površino, bi se javnost prepričala, da je še mnogo zemlje, ki je naša le na videz.

Klopotec je simbol naše težke preteklosti. Njegova pesem je turobna pesem našega gornika. In tam še danes poje pesem odvisnosti — kdaj bo njegov poslednji udarec?

—o.—n.

Ptuji

Težka nezgoda v bivši dominikanski cerkvi. V četrtek 2. t. m. so se ponesrečili štirje mladeniči, ko so prenašali pohištvo iz prvega nadstropja po provizorno postavljenih stopnicah. Ko so nosili nad 200 kg težko železno ploščo, so se stopnice nenadoma premaknile in vsi štirje so padli 5 m globoko, plošča pa na njih. Dobili so težke notranje poškodbe in frakture nog. Ponesrečeni mladeniči, in sicer 26letni miz. pomočnik Franc Žnidarič ter miz. vajenci 17letni Vladimir Plohl, 18letni Vladimir Mojzer in 17letni Štefan Horvat, so bili zaposleni pri miz. mojstru Albertu Šircu. Uvedena je preiskava, ki bo dognala, kdo je zakrivil nesrečo.

Dva nočna napada iz zasele. Pri Sv. Barbari v Halozah sta se dogodila preteklo noč dva zverinska napada, ki ju obseja celotno ondoto prebivalstvo. 25letnega pos. sina Alojzija Rakuša je zabodel z nožem neki sovaščan v trebuh s tako silo, da mu je črevesje izstopilo. Rešilni avto ga je prepeljal v ptujsko bolnišnico. Rakuša se bori s smrtjo. Enak slučaj se je zgodil ob istem času

in v istem kraju. 24letnega pos. sina Dragotina Meznariča je sunil z nožem v hrbet nekdo, da je obležal v mlaki krvi. Tudi Meznariča so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je obupno.

Kino. V soboto 4. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 5. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja komedija »Mala pustolovka« z Doly Hassovo in O. Walburgom v glavnih vlogah. Dodatek Foksov tednik in kulturni film ZKD.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor III, Krčevlana-Košaki ponovi v nedeljo 5. nov. ob 15. uri v krčevlinski šoli vsebinsko in tehnično posrečeno gledališko igro »Razvalina življenja«. Vsestransko zadovoljiva prva uprizoritev je najboljša priporočila za množičen obisk, ki se pričakuje zlasti od članstva.

Sokolsko društvo Tezno vabi vse svoje člane in naraščaj k obveznemu predavanju, ki bo v soboto, dne 4. novembra 1933 ob 19. (7.) uri v šoli na Tezno. Predaval bo br. prof. R. Kenda. Odbor.

Od bolečine
k ugodju

Brez ozira kakšnega izvora je bolečina. Vam Aspirin tablete hipoma vrnejo ugodje. Vzemite jih brez skrbi! Pri nakupu pazite na Bayerjev križ. Ima ga vsak omot in vsaka tableta.

ASPIRIN

V. a. Jugoia h. d. Zagreb, Cigara 32.
Dajal je registr. pod 5 br. 3407 od 1. III. 1933.

Sport

Prošnja na zimskosportne klube. V »Zimskem vodniku po Sloveniji« bi rad objavil vse smučarske organizacije in tudi ne bi rad prezrl nobene skakalnice. Vljudo prosim, da mi blagovoli vsak klub, in to čimprej, sporočiti svoj 1. ofi-cielni naslov, 2. sedež, 3. število članov, 4. skakalnice z opisom lege, oddaljenosti od kraja itd. — R. Badjura, Ljubljana, Knaflijeva 9 I.

Medklubiški odbor LNP, službeno. Prvenstvena tekma SK Panonija:SK Drava bo v nedeljo 5. t. m. ob 14.30 v Ptuj na igrišču SK Ptuj in ne kot prvotno objavljeno v Murski Soboti. Službujoči odbornik g. Zamuda. Tajnik.

Sodniki za nedeljske prvenstvene tekme. V Ljubljani Hermes:ISSK Maribor g. Zupan, v Celju Rapid:SSK Celje g. Deržaj, v Čakovcu Gradjanski:Mura g. Bergant, v Ptuj Drava:Panonija g. Kopič. Sodnika za tekmo Ilirija:Železničar v Mariboru delegira OZDS pri JNS (rezerva g. Nemeč).

Še nekaj nogometnih rezultatov. Na praznik v sredo 1. t. m. je BSK gostoval v Somboru proti tamkajšnjemu SK Somboru. Beograščani so bili poraženi z 0:2! V Gradcu so se na dan Vseh svetih odigrale prvenstvene tekme. Rezultati so bili naslednji: Sturm:Hakoah 10:1

Odlomek iz Jankovega življenja

Nebo je prepreženo s sivimi oblaki. Le tu in tam nastane mala špranžica, skozi katero se samo za hip prikaže blede popoldansko solnce. Skozi megleno ozračje se čuje glas cerkvene ure. Ti zamolkli udarci predramijo iz nejasnih sanj Janko, ki otožno zre skozi okno v meglen dan. Z roko si seže preko čela, kakor bi hotel prepoditi nevšečne misli in se zagleda v častnik, ki leži malomarno razprostrt pred njim. Brez zanimanja pregleda dnevnik in pogled se mu nehoti ustavi ob imenu nekega zgodovinskega mesteca, ki sicer zanj ni nikdar imelo večjega pomena. Tam bo naslednjega dne velika slavnost, in Janko se odloči, da pojde tja, kjer bo videl nemirno vrvenje in pestro življenje, ki ga tako pogreša.

Otožen je danes Janko. Spomin mu je splaval nazaj v nežno deško dobo in spoznal je, da njegovo življenje ni vredno mladeniča, kajti bilo je enolično, brez pomembnih doživetij. Njegovo mladost, ki tako hrepeni po nečem, morda nedosegljivem, je moralo zapreti vase toliko duševnega trpljenja.

Na poti premišlja Janko, zakaj se je bil prav za prav namenil tja, kjer ne po-

zna nikogar in kjer se bo zopet samo dolgočasil. V takih neprijetnih in utrudljivih mislih prispe na cilj, kjer ga sprejme v svoje naročje val tisočglave množice. Hoče se živeti v to veselo morje ljudi in se sprostiti okov, ki stiskajo njegovo srce. Neutešeno življenje hoče bruhniti z vso mladostno silo na dan, ali že v naslednjem trenutku se iztrezni in loti se ga še večja otožnost.

Mirna noč dahne na zemljo in objame mesto, v katerem kipi življenje in veseli vriski se mešajo s pritajenim šepetom srečnih zaljubljenost. Janko čuti, da je osamljen; zanj ni nikogar, kateremu bi se potožil in, ki bi razumel njegovo bolno dušo. Zamišljen tava po temnih ulicah in niti ne opazi takoj, da je prišel v družbo svojih znancev. Predstavijo mu še nepoznane, le na mlado dekle so pozabili. Samo se mu je predstavilo in mu molče seglo v roko nato pa komaj slišno izgovorilo ime Slava.

Ozrl se je Janko v njene trudne oči in spoznal je, da je tudi Slava osamljena, sicer je ne bi pozabili predstaviti. Nekaj trenutkov sta si zrla v oči, ki so skušale vpiti v sebe vso preteklost in spoznati sleherno skrivnost burno utripajočega srca.

Janko je zbezar. Slavin pogled se mu je globoko vtisnil v dušo in ves začuden

se vprašuje, zakaj ta izpremembra v njem, ko je že tolikim zrl v oči, pa je njegovo srce vendar ostalo neobčutljivo za žgoče poglede mladih deklet. Nekaj trenutkov traja ta molk, ki pa razvname Janku iskrico neotolažljivega hrepene-nja.

Družba krene iz temne ulice v zakajeno gostilniško sobo, kjer so ljudje veselo rajali. Janko se ne more živeti v razigrano razpoloženje, ki vlada okrog njega. Ne more pozabiti sanjavih oči, ki so tako zgovorno pripovedovale o kruti prevari človeštva. Hreščeči glas stare harmonike ga predrami iz globokega razmišljanja. Zave se, da mora zabavati poleg sebe sedečo Slavo, ker ga je usoda za to izbrala. Toda, kaj naj pove temu dekletu, ki je nanj tako vplivalo in iztirilo vsakdanost njegovega življenja? Naj dolgočasi Slavo s svojo nezanimivo in mučno življenjsko povestjo ali pa ji naj govori o sreči, ki je morda — ni?

Slava ne pričakuje bohotnih fraz, ki jih imajo ljudje polna usta in se zdi, da se mora človek zadušiti v njih.

Pogledala mu je v otožne oči, razumela njegovo bol in biserna solza globokega čuvstvovanja je spolzela po njenem lepem licu. Ni ji bilo do veselega smeha in težko gostilniško ozračje ji postane neznosno. Molče se dvigne in neopaže-

no odide v gluho noč. Janko vztrepeče in nekaj čuden strah ga prevzame za bitje, ki ga je danes prvič videl. Ne, ne sme ostati dalje pri veseli družbi, iti mora za Slavo, ki ji morda grozna osamelost stiska nežno dekliško srce...

Slava beži proč od kraja, kjer se razlegaajo pljani glasovi in kmalu spozna, da jo je objel mestni gaj z blagodejno tišino. Nemo posluša, kako se poigrava rahla nočna sapica z že jesensko pobarvanimi listi in poljublja njene rahlo trepetajoče kodre. Glava zahrepeni po sreči, njeno srce bi se rado ogrevalo v čisti ljubezni do nekoga, ki bi razumel njeno veliko bol, zadano od nevaležne prevare. V takem razmišljanju jo preseneti Janko in jo vprašujoče pogleda v otroško odkrite oči.

Hvaležno mu stisne Slava roko; nato mu pove svojo dolgo življenjsko izpoved, izpoved dekleta, ki je vroče ljubilo, žrtvovalo vse za srečo, a je bilo zato kruto prevarano. Janko ni pripisoval ženskim dušam tolike odkritosrčnosti, zato ga je Slava tem bolj presenetila z zaupanjem vanj. Ne more več prikriti velikega čuvstva, ki ga vleče k njej, tesno jo privije k sebi in njune ustnice se vsesajo v dolg poljub, iz ljubežih prs pa se jima izvije vzdih: »srečen, srečna«.

Marji Skafan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnostih človeške prošlosti

»Lahko jo pogledate«, je dejal Astis, »samo noč je, in boste malo videli. Tu je okno!«

Profesor se je nagnil k stekleni odprti in se ozrl v globino. Zares, videl je prav malo. Komaj z daljnogledom, ki mu ga je ponudil Astis, je opazil pod seboj luči neklih mest, ki so brzela mimo kakor slike na filmskem traku.

»Kje pa smo sedaj?« je vprašal profesor.

Astis se je ozrl proti zemlji in odgovoril:

»Pravkar smo preleteli Rim. Kmalu bomo nad Tunisom.«

»Tako daleč smo že?« se je začudil profesor.

»Da, tako daleč«, je pritrdil Astis. »Naše letalo leti z bliskovito naglico.«

Inženjer Skomar je bil še bolj prevzet kakor profesor. Bil je tako presenečen nad vsem, kar je doživljal, da skoraj ni mogel govoriti. Grlo se mu je sušilo in nehoti je že kmalu spoznal, da ne bo mogel postreči Doljana z vsem cvičkom. Nekaj časa se je trudoma upiral skušnjavi, naposled je pa le omagal. Odprl je kovčeg in potegnil iz njega steklenico in čašo. Natočil je in ponudil kozarec najprej Astisu:

»Gospod doktor, izvolite poskusiti naš dolenjski cviček! Gotovo vas žeja, kakor

mene.«

»Ne žeja me;« je odgovoril Astis, »če pa imate že s seboj pijačo, se je ne bom branil. Ko sem bil v Ljubljani, sem se le stežka priučil vašim vinom; počasi pa je šlo. Poizkusimo, če mi še tekne. Na vaše zdravje, gospod inženjer! In na vaše, gospod profesor!«

»Na zdravje!« sta odgovorila inženjer in profesor.

Astis je izpraznil kozarec in praznega vrnil inženjerju, ki je natočil še profesorju in sebi.

»Vidite«, je rekel inženjer profesorju, »smejali ste se mi, da nosim s seboj cviček, sedaj pa si le gasimo ž njim žejo. Druga steklenica mora ostati za Doljana. Kaj bi pa tudi rekel, če bi prišla k njemu, brez vsakega darila.«

»Seveda«, se je zasmel Astis. »Kako pa naj bi šel Slovenec na potovanje brez vina. Treba bi bilo samo še, da zapojemo kakšno narodno, na primer:

Kdo bo listje grabil,
kdo bo praprot žel,
kdo bo dekle ljubil,
ko bom jaz na vojsko šel...

potem bo takoj tu pravo pristno kranjsko razpoloženje.«

»Sijajno«, je vzkliknil profesor. »Kdo bi si mislil, da bomo imeli tako prijetno potovanje. Vendar mislim, da si prepeva-

nje lahko prihranimo za Oceanopolis, saj se peljemo vendar na ženitovanje našega dragega prijatelja Doljana in pri nese Intele.«

»Res je tako«, je pritrdil Astis. »Toda sedaj smo že nad Tunisom in bližamo se pogorju Atlasu. Naše letalo leti z veliko naglico. Dosegli bomo ocean nad Oceanopolisom še prej kakor smo nameravali. Sicer pa nas Doljan že nestrno pričakuje.«

»Zares«, je dejal Skomar, »radoveden sem že na vaše podmorsko mesto. Rad bi vedel, če je vsaj malo podobno predstavi moje domišljije. V sanjah sem že bil v njem; zato sem pa tudi vedno verjel, da Doljan ni mrtev. Seveda, Ljubljanci so se mi smejali; bili so trdno prepričani, da se mi meša. To bodo zivali, ko bodo izvedeli, da sem imel prav.«

»Stimel bo ves svet«, je dejal Astis. »Vidva bosta poleg Doljana prva človeka s površine zemlje, ki jima je bilo usojeno priti v podmorje. Ne bosta pa zadnja. Čim bo izvršena poroka Doljana in Intele, bomo sporočili svetu, da je Oceanopolis dostopen vsem, ki se zanimajo zanj. Na razpolago bodo tudi naši arhivi, knjižnice, muzeji in vse znanstvene institucije. Naša visoka kultura in civilizacija bo v prihodnjih letih popolnoma preobrazila svet.«

»Tako naše delo le ne bo ostalo brez uspeha«, je veselo vzkliknil inženjer. »Dosegli bomo mnogo, mnogo več, kakor bi si bili mogli obetati v prividih najbolj bujne domišljije. Iskali smo ostanke nekdanje Atlantide, razvalin, grobov, našli pa smo žive ljudi, žive Atlantide.«

»Recite kar hočete«, je menil profesor, »to mi morate priznati, da smo storili nekaj tako velikega, da nikoli ne bo pozabljen.«

V prijetnem pogovoru je naglo minil čas, da Skomar in Roškar skoraj nista hotela verjeti, ko jima je Astis sporočil, da je letalo doseglo mesto na oceanu, pod katerim leži skrivnostni Oceanopolis. Letalo se je zaustavilo ter se pričelo najprej silno naglo, nato pa vedno bolj počasi spuščati proti morski gladini. Nad oceanom je bila še noč, ko je sedlo na valove in se prijetno zazibalo na njih.

»Kaj bo pa zdaj?« je vprašal profesor zaskrbljeno. »Kako bomo prišli v podmorje?«

»Prav tako lahko, kakor smo prileteli iz Ljubljane sem«, je odgovoril Astis. »Poglejte naša podmornica nas že pričakuje!«

»Skomar in Roškar sta se ozrla skozi lino letala in res opazila v neposredni bližini nekaj temnega.«

»Podmornica?« se je začudil inženjer.

»S podmornico se bomo odpeljali v Oceanopolis?«

»Da, s podmornico!« je potrdil Astis. »Sicer je ta podmornica docela drugačna, kakor so tiste, ki jih poznate, je pa vendarle podmornica, saj vozi pod morjem. Obenem z nami bo odpeljala s seboj tudi naše stratosfersko letalo. Čez nekaj minut bi moglo pluti tu mimo vse brodove sveta, pa ne bi opazilo prav ničesar, kar bi kakorkoli spominjalo na to, da so bili na površini morja še malo prej prebivalci Oceanopolisa, edini živeči potomci starih Atlantov.«

(Dalje prihodnjič.)

(1:1), Kastner & Öhler: Südbahn 6:2
(5:1), Kapfenberg: Amateure 14:2.

Sindelar se preseli v Švico. Vodja napadalne vrste dunajske »Austrie« in avstrijske reprezentance Sindelar je bil kupljen od FC Grasshoppers (Curih) ter bo stalno igral pri omenjenem klubu. Sindelar bo dobil 12.000 Din plače na mesec.

Težkoatletska balkaniada bo 1. decembra t. l. v Carigradu. Tekmovanja se bodo udeležili tudi jugoslovanski atleti.

Pri češkoslovaškem maratonskem teku je zmagal Madžar Galambos s sijajnim časom 2:37:53,2 pred Mottmüllerjem (2:41:38). Čehoslovak Sulc je zasedel tretje mesto v času 2:42:33.

Olimpijsko skakalnice grade v Garmisch Partenkirchenu, ki bo dopuščala skoke do 80 m.

Najhitrejši dirkač na svetu je Francoz Richard, svetovni rekorder v enourni vožnji. Pri zadnji dirki je prevozil 7 km dolgo progo v času 7:42,1 minutah.

Katastrofa sovjetske križarke.

Iz Moskve se poroča, da se je te dni potopila v Vzhodnem morju velika sovjetska križarka »Prointern«. Od posadke se je rešilo 16 oseb, dočim se je 10 mornarjev in častnikov potopilo z ladjo vred. Vesti o katastrofi križarke so sovjetske oblasti zatajevale več dni, dokler niso prijele poveljnika križarke, ki je s sozarotniki še pred katastrofo zapustil svojo ladjo in jo prepustil usodi.

Največje ptice na zemlji

V predpotopnih dobah so živele na svetu ogromne praprtice, ki so pa imele v klunih še zobovje. To še niso bile prave ptice. Tudi poznejše velikanke ptičjega rodu so se v mnogočem razlikovale od prvih ptic, ker niso znale letati. Tako so še pred nekaj desetletji živel na Madagaskarju neki noji, ki so merili od krempljev do kljuna ob iztegnjenem vratu 3 do 4 m, baje celo do 5 metrov. Okostja teh ptic hrani prirodoslovni muzej v Tananariju, glavnem mestu Madagaskarja. Domačini pa najdejo od časa do časa še njihova ogromna jajca, ki jim služijo za vrče in sodčke. Take velike ptice so živele tudi v Avstraliji in žive še dandanes, dasi so manjše. Na Novi Zelandiji so izumrle že v naši kulturni dobi, v Avstraliji na celini tudi. Veliki kazuarji, kakor se imenujejo in merijo v višino do 2 metra in celo več, so se ohranili samo še na nekem avstralskem otoku, kjer skrbje sedaj zanje tako, da se spet naglo množe in jih je sedaj že nekaj tisoč. Poleg kazuarjev so največje ptice noji, ki žive v Afriki in ponekod v Aziji. Noji so pa tudi pri nas dobro znani, saj najdemo povsod njihove slike, v cirkuških kletkah pa tudi njih same.

Izkoriščanje subtropskih krajev na Kavkazu.

V sovjetski Rusiji je bila nedavno ustanovljena nova organizacija z nalogo, da deluje na področju gospodarskega izko-

riščanja subtropskih pokrajin na Kavkazu, ki predstavljajo v resnici eksotičnost Rusije in jih zahodna Evropa še danes prav slabo pozna. Pod jasnim, vročim nebom zore tamkaj krasne oranže in limone, ponekod tudi banane, goji se pa v velikem obsegu tudi čajevci, ki daje izvrsten čaj, ki prav nič ne zaostaja za kitajskim čajem. Eksploatacijo tega eksotičnega bogastva vodijo sedaj sovjetske državne gospodarske organizacije in trusti. Gojitev in trgovina s čajem sta poverjeni trustu »Čaj-Gruzija«, poslovanje z oranžami in limonami pa »Trustu za oranžne in limonove kulture«. Mimo tega so sovjetske oblasti ustanovile v subtropskih pokrajinah Kavkaza celo vrsto šol in znanstvenih institutov, navezanih tesno na lokalne razmere in namenjenih izobrazbi tamkajšnjega prebivalstva. Vsi ti instituti so podrejeni »Komiteju za subtropske kraje« in so sledeči: Vsevezni inštitut subtropskih kultur v Suhumu, inštitut za gojitev čaja v Ozurgetih, vse-

zvezni inštitut subtropskih kultur v Tiflisu, inštitut za eteričnooline kulture in sadjarstvo v Batumu in Gagrih, čajne tehnike v Ozurgetih, Zugdidamu in Kobuleti ter drugi.

Smrt najstarejše amaconke sveta.

V neki vasi blizu Santiaga de Chile je umrla nedavno starka, ki je dočakala 133 let. Po uradni ugotovitvi se je ta ženska rodila 16. julija 1800, in je bila smatrana splošno za najzanimivejšo zgodovinsko osebnost vse Južne Amerike. Aktivno je sodelovala v vseh vojnah španskih konkvistadorjev in prvih čilskih priseljencev proti indijanskim plemenom. V nekem boju proti Perujcem je bila starka nevarno ranjena in je prejela za svoje junaštvo zlato čilsko kolajno za hrabrost. Zadnjih 20 let se je ves ameriški tisk pogosto in obširno bavil s to zanimivo amaconko najnovejšega veka.

Mali oglasi

Razno

SPALNE
in jedilne sobe, šperane, iz kavkaškega orehovega lesa, politirane ter kuhinje in spalnice iz mehkega lesa, preplekane, po ugodni ceni prodam. Mizarstvo, Aleksandrova cesta 48 2460

OPOZORILO!
AvtoBUSNO podjetje Maribor — Svečina naznanja, da se dnevna vožnja ob 11. uri iz Maribora ukine. AvtoBUS vozi samo še ob sobotah na tej progi. 4177

STARO VINO (RIZLING)
več polovnjakov na prodaj. Prodaja se tudi od 5 litrov na prej, liter po 5 in 6 Din. Kirar. Sv. Peter pri Mariboru. 4176

PEČI IN ŠTEDILNIKE
rabljene v veliki množini kupujem in prodajam, kakor tudi kupujem po najvišjih dnevnih cenah vse rabljene kovine in železnine. Justin Gustinčič. Maribor, Tattenbachova ulica št. 14. 4188

Soba odda

GOSPODA
sprejem na stanovanje in hrano. Vrbanova ulica 28, pritrje, desno. 4171

OPREMLJENO SOBO

s prehrano in perilom išče go spod v Magdalenskem predmestju. Z navedbo cene poslati na upravništvo pod »Ponedeljek«. 4178

Lokal

LOKAL

tik glavnega kolodvora oddam. Vprašati Aleksandrova cesta 48. mizarstvo. 2771

Službo dobi

PLETILJO
sprejme pletarna Vezjak. Maribor, Splavarska ulica 6. 4192

Znižali smo ceno knjigi

„Prokletstvo ljubezni“

od Din 35'-na Din 23'-

Dobite jo v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Gosposka ulica šte. 11

„ZEPHIR“ PEČI
edini ekonomični sistem čisto higijenskega kurjenja z drvmi.

Nena domestljive z ozirom na **štedljivost, udobnost, higijeno, snaznost.**

10 greje sobo **24** ur

Proizvod: **„ZEPHIR“** tvornica peči d. d. Subotica

Zahtevajte brezplačno prospekt!

Edino tovarniško zastopstvo

V Mariboru: **Pinter & Lenard**

V Celju: **D. Rakusch**

V Ljubljani: **Venceslav Breznik**